

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนรื่องกวางอนุสรณ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่*
THE MANAGEMENT OF THE SCHOOL CURRICULUM AT RONG
KWANG ANUSON SCHOOLPHRAE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA

กฤตเมธ พลพิชัย¹ และ พิสิษฐ์ ยอดวันดี²

Krittamate Ponpichai¹ and Pisit Yodwande²

¹⁻²มหาวิทยาลัยเนชั่น

¹⁻²Nation University, Thailand

Corresponding Author's Email: Dongkrittamate@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนรื่องกวางอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนรื่องกวางอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ข้าราชการครู และครูอัตราจ้าง รวมทั้งหมด 81 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า 1) การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนรื่องกวางอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศกำกับติดตามประเมินผล ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา และด้านการปรับปรุงพัฒนา ตามลำดับ และ 2) แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนรื่องกวางอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ พบว่า ควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการเตรียมความพร้อม วางแผนและจัดสรรทรัพยากรอย่างชัดเจน การจัดทำหลักสูตรต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับความต้องการผู้เรียนและชุมชน การนำไปปฏิบัติควรยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ พร้อมสนับสนุนสื่อและเทคโนโลยี การนิเทศและประเมินผลต้องต่อเนื่อง ชัดเจน และใช้ผลเพื่อพัฒนา และสุดท้ายควรปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและสังคม

* Received 10 August 2025; Revised 27 August 2025; Accepted 1 September 2025

คำสำคัญ : การบริหารหลักสูตร, หลักสูตรสถานศึกษา, แนวทางการพัฒนา

Abstract

This independent study aimed to (1) examine the current problems of school curriculum management at Rongkwang Anusorn School under the Secondary Educational Service Area Office Phrae, and (2) investigate guidelines for developing the school curriculum. The population consisted of 81 participants including school administrators, school board members, permanent teachers, and contract teachers. The statistics employed were mean, frequency, percentage, standard deviation, and content analysis.

The findings revealed that (1) overall curriculum management at Rongkwang Anusorn School was practiced at a very high level in all aspects, ranked from highest to lowest mean as follows: curriculum development, supervision-monitoring-evaluation, curriculum implementation, school readiness, and curriculum improvement. (2) The guidelines for effective curriculum management should be systematic, beginning with preparation, planning, and clear allocation of resources. Curriculum development should be participatory and responsive to the needs of learners and the community. Implementation should be learner-centered with sufficient support of media and technology. Supervision and evaluation should be continuous, transparent, and used for improvement. Finally, curriculum revision should be conducted regularly to meet educational and social changes.

Keywords : Curriculum Administration, School Curriculum, Development Guidelines

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยมีเป้าหมายพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา คุณภาพชีวิตดี และมีความสามารถแข่งขันในระดับโลก สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งมุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษา เพื่อให้สามารถพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง หลักสูตรนี้มีจุดเด่นด้านการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม แต่จาก

การวิจัยและติดตามประเมินผลในระยะเวลา 6 ปี พบปัญหาหลายด้าน เช่น ความสับสนในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เนื้อหาหลักสูตรที่แน่นเกินไป ระบบการวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ปัญหาด้านเอกสารและหลักฐานทางการศึกษา ตลอดจนคุณภาพผู้เรียนที่ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เพื่อตอบสนองต่อข้อจำกัดดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทบทวนและพัฒนาเป็น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยอ้างอิงข้อมูลจากการวิจัยและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมและชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งด้านเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน โครงสร้างเนื้อหา และกระบวนการนำไปปฏิบัติ หลักสูตรใหม่นี้ได้กำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด โครงสร้างเวลาเรียน และเกณฑ์การวัดประเมินผลที่สอดคล้องกัน และได้มีการปรับปรุงมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในบางกลุ่มสาระในปี พ.ศ. 2560 และ 2561 เพื่อให้ทันสมัยและตอบโจทย์ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การติดตามผลการใช้หลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 พบว่ามีจำนวนตัวชี้วัดมากและซ้ำซ้อน ส่งผลให้ครูมีภาระในการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินเพิ่มขึ้น จึงได้มีการกำหนด ตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้และประเมินผลได้อย่างยืดหยุ่นมากขึ้น โดยยังคงรักษาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานของหลักสูตร พร้อมทั้งปรับแนวทางการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน ตามหนังสือราชการล่าสุดในปี พ.ศ. 2566 ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตและการทำงานในสังคมโลกอย่างมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 , พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 , คำสั่งที่ สพฐ. 293/2551 เรื่องให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย มีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีหลักการสำคัญคือ ความเป็นเอกภาพของชาติ การศึกษาเพื่อปวงชน การกระจายอำนาจ ความยืดหยุ่น การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการครอบคลุมการศึกษาในทุกรูปแบบ ให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและจิตที่ดี มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม และมีจิตสาธารณะ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

โรงเรียนร้องกวางอนุสรณ์ได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2567 โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์รอบด้าน มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีจิตสำนึกรักท้องถิ่น พร้อมทั้งสามารถดำเนินชีวิตตามมาตรฐานสากล โดยหลักสูตรนี้อิงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.

2560) และมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ทั้งในรายวิชาพื้นฐานที่สอดคล้องกับมาตรฐานชาติและรายวิชาเพิ่มเติมที่ส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 และตอบสนองความสนใจของผู้เรียน โดยมีวิสัยทัศน์ที่จะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสู่สังคมที่ยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนร่องกวางอนุสรณ์ในช่วงปีการศึกษา 2565-2567 พบว่ามีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างรายวิชาในทุกปีการศึกษา ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะวิเคราะห์สภาพและปัญหาของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการบริหารจัดการหลักสูตรและการพัฒนาผู้เรียน รวมถึงระบุปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารหลักสูตร ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงมุ่งที่จะศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยอ้างอิงกรอบแนวคิดการบริหารหลักสูตร 5 ด้านตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ด้านการนิเทศกำกับติดตามประเมินผล และด้านการปรับปรุงพัฒนา วัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้ คือ เพื่อนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ไปใช้เป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการส่งเสริมสนับสนุน และวางแผนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนร่องกวางอนุสรณ์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนร่องกวางอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนร่องกวางอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนร่องกวางอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ มีขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากร และ กลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ข้าราชการครู และครูอัตราจ้าง โรงเรียนร่องกวางอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ จำนวน 81 คน (โรงเรียนร่องกวางอนุสรณ์, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 13 คน ข้าราชการครู จำนวน 48 คน และครูอัตราจ้าง จำนวน 17 คน

2. เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ใน การศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2.1 การสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ 1.ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และหลักการเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ทำให้ค้นพบกรอบแนวคิดในการวิจัย ที่ ประกอบไปด้วยตัวแปรเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 2.จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องช่วยให้ผู้ศึกษาสามารถนิยามตัวแปร เรื่องการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนร่องกวางอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แพร่ เพื่อการศึกษาในงานวิจัยนี้ด้วยกัน 5 ด้าน คือ 1.ด้านการเตรียมความพร้อมของ สถานศึกษา 2.ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3.ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การ ปฏิบัติ 4.ด้านการนิเทศกำกับติดตามประเมินผล 5.ด้านการปรับปรุงพัฒนา

2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการศึกษา มีขั้นตอนดังนี้ 1.เมื่อสร้าง แบบสอบถามเสร็จ นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการ ตรวจสอบความเที่ยงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม และคำนวณค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายของการสอบถาม (Index of Item Objective Congruence : IOC) ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นได้ทำการตรวจสอบอีกครั้งเพื่อให้เครื่องมือการศึกษามีความสมบูรณ์ กำหนดค่าดัชนี สอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ปรากฏว่าได้ค่าดัชนีที่สอดคล้อง มีค่าเท่ากับ 1 2.นำ แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรโรงเรียนสองพิทยาคม ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกัน ได้แก่กลุ่มผู้บริหารและครู จำนวน 30 คน รวม 30 ฉบับ และนำเครื่องมือที่ได้รับกลับมาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธี ของครอนบาค (Cronbach) ด้วยการคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) 3.นำ แบบสอบถามที่ไปทดลองใช้มาปรับแก้ และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง และ จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เสร็จแล้วนำไปดำเนินการเก็บข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ดังนี้ 1.ผู้ศึกษา ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเนชั่น ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนร่องกวาง อนุสรณ์ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล 2.ส่งแบบสอบถามพร้อมกับหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวม ข้อมูล ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยใช้รูปแบบ Google form 3.ดำเนินการเก็บรวบรวม แบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ เพื่อ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป 4.จำแนกแบบสอบถามโดยคัดแยกฉบับตามสถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถาม และนำคะแนนที่ได้จัดพิมพ์ลงเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูล 5.วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนร่อง

กวางอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ โดยการใช้การ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) 6.นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปและอภิปรายผล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์สถานภาพทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

4.2 วิเคราะห์สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนร้องกวางอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวม และรายด้าน เสนอในรูปแบบตารางแล้วนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผลของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) (บุญชม ศรีสะอาด,2556:121)

4.51 - 5.00 แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 แปลความหมายว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์ข้อมูล ความเห็นและข้อเสนอแนะ สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนร้องกวางอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ โดยใช้ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปและอธิบายผล

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนร้องกวางอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ พบว่า 1. เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนร้องกวางอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่โดยภาพรวม

ด้าน	การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ร้องกวางอนุสรณ์	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
1	ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	4.57	0.50	มากที่สุด
2	ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.71	0.45	มากที่สุด
3	ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ	4.65	0.47	มากที่สุด
4	ด้านการนิเทศกำกับติดตามประเมินผล	4.65	0.51	มากที่สุด
5	ด้านการปรับปรุงพัฒนา	4.55	0.55	มากที่สุด
รวม		4.63	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนร้องกวางอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ $\mu = 4.63, \sigma = 0.50$ เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ $\mu=4.71, \sigma = 0.45$ รองลงมาด้านการนิเทศ กำกับติดตามประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ $\mu = 4.65, \sigma=0.51$ ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ $\mu = 4.65, \sigma=0.47$ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ $\mu = 4.57, \sigma=0.50$ ด้านการปรับปรุงพัฒนา มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ $\mu = 4.57, \sigma=0.50$ เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.45 - 0.55 ซึ่งลักษณะเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนร้องกวางอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ทั้ง 5 ด้าน สรุป ได้ดังนี้ 1.ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ควรพัฒนา ด้านการจัดทำแผนงาน การบันทึกผลการดำเนินงาน การจัดทำรายงานการประเมินผล และการจัดเก็บหลักฐานที่เป็นระบบ เพื่อนำไปใช้ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษา และการวางแผนพัฒนาในระยะยาว ควรมีการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาอย่างรอบด้าน โดยศึกษา ทั้งสภาพแวดล้อมภายใน เช่น ศักยภาพของบุคลากร ทรัพยากรที่มีอยู่ และสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น ความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น หรือแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เพื่อให้การวางแผนหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน 2.ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการพัฒนาในด้านการจัดเก็บข้อมูลและผลลัพธ์ของกระบวนการจัดทำหลักสูตรให้เป็นระบบ เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการประกันคุณภาพ และเป็นฐานข้อมูลสำหรับการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรในรอบต่อไป ควรสนับสนุนให้ครูในแต่ละกลุ่มสาระมีพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างและสาระของหลักสูตร จะช่วยให้หลักสูตรมีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ และเชื่อมโยงกับความเป็นจริงในบริบทห้องเรียน 3.ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ ควรมีระบบการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยเฉพาะการสะท้อนกลับ จากครูผู้สอนเกี่ยวกับผลการใช้หลักสูตรในห้องเรียน ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในรอบถัดไป และควรมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู เพื่อแบ่งปันประสบการณ์การปรับใช้หลักสูตรในแต่ละระดับชั้น ก็เป็นอีกแนวทางที่มีศักยภาพในการส่งเสริมการพัฒนา สถานศึกษาควรจัดให้มีคลังแผนการจัดการเรียนรู้ตัวอย่างที่สอดคล้องกับหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางให้ครูใหม่หรือนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูใช้ในการเรียนรู้ และปรับใช้ได้ รวมถึงการส่งเสริมให้ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตรอย่างละเอียดร่วมกันในช่วงต้นปี

การศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจในระดับลึกต่อมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และผลลัพธ์ที่คาดหวังของหลักสูตร 4.ด้านการนิเทศกำกับติดตามประเมินผล ควรมีการจัดเวทีสรุปผลการนิเทศในแต่ละภาคเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู และควรเผยแพร่ผลการประเมินในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เพื่อให้ครูสามารถนำข้อมูลไปปรับใช้ในการพัฒนาตนเองได้ ควรพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการนิเทศผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการนิเทศแบบสร้างสรรค์ และส่งเสริมให้เกิดระบบสะท้อนผล ที่มีประสิทธิภาพในระดับสถานศึกษา เพื่อขับเคลื่อนการเรียนรู้และยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม 5. ด้านการปรับปรุงพัฒนา ควรมีระบบติดตามและประเมินผลการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรอย่างชัดเจน เช่น การจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลการใช้หลักสูตรหลังการปรับปรุงในแต่ละปี รวมถึงการประเมินความพึงพอใจของครูต่อโครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตรใหม่ ซึ่งจะเป็นข้อมูลสะท้อนกลับที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนปรับปรุงหลักสูตรในรอบต่อไป อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และการพัฒนาหลักสูตรที่มีความยั่งยืนในระยะยาว

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนร้องกวางอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการบริหารหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอังสนา พรหมแสง (2562) ที่พบว่า โรงเรียนที่เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตรสามารถพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพจริงของนักเรียนและบริบทของชุมชนได้ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาถือเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและซับซ้อน ซึ่งต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ และบูรณาการทุกขั้นตอน ซึ่งผลการวิจัยของจุฑามาศ ภูมิลา (2563) และ สุคนธา ศิริธรรม (2565) ก็ได้เน้นย้ำว่าการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่มีคุณภาพควรครอบคลุม 5 ด้านหลัก ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตร การนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ซึ่งมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน โดยเมื่อมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ก็จะทำให้การดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนเกิดความสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยได้ และยังสอดคล้องกับข้อค้นพบของ ศิริินภา บุญยัง (2563) และ สุรางค์ แสงมณี (2564) ซึ่งระบุว่าด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือด้านการเตรียมความพร้อม รองลงมาคือด้านการจัดทำหลักสูตร และการนิเทศติดตามตามลำดับ แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของการให้ความสำคัญต่อโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนในระดับสถานศึกษา โดยผลการศึกษา การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนร้องกวางอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ พบว่า การดำเนินงานในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อพิจารณาแล้วสามารถจัดลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงการวางแผนการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยการจัดทำหลักสูตรเกิดจากความร่วมมือของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา แสดงถึงการนำนโยบายการพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการออกแบบหลักสูตรอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาณี ชำนาญศรี และสุวิมล ตั้งประเสริฐ (2564) ที่พบว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านการวางแผนและการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินการ และยังพบว่าเอกสารหลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับข้อค้นพบของวสุ อังศุเกียรติถาวร (2561) ที่พบว่า การจัดทำหลักสูตรที่มีคุณภาพจำเป็นต้องให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน ออกแบบ และทบทวนหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ได้จริง ขณะเดียวกัน น้ำอ้อย สุขเสนา (2560) ก็เสนอว่า ผู้บริหารควรสนับสนุนครูในการจัดทำหลักสูตรให้ครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ ในทำนองเดียวกัน นิธินาถ แก้วจันทร์ (2560) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 และพบว่าผู้บริหารให้ความสำคัญกับการสรุปผลและปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจในการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพและความทันสมัยอยู่เสมอ ผลการศึกษายังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพิมล อินทร์วิเศษ (2565) ที่ศึกษาการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน พบว่าเอกสารหลักสูตรได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวโน้มของสังคม เทคโนโลยี และมีการทบทวนและปรับปรุงอยู่เสมอ ทั้งยังมีข้อเสนอให้พัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูล และการสังเคราะห์ผลลัพธ์ ของกระบวนการจัดทำหลักสูตรให้เป็นระบบยิ่งขึ้น เพื่อใช้ในการประกันคุณภาพและวางแผนการปรับปรุงในรอบถัดไป

2. ด้านการนิเทศกำกับติดตามประเมินผล ผลการศึกษาพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบ ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นของสถานศึกษาในการประกันคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะการนิเทศครูผู้สอนทุกคน ซึ่งถือเป็นแนวทางที่ส่งเสริมให้การดำเนินงานเกิดความทั่วถึงและเท่าเทียม ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิษฐา รัตนมาลากุล (2561) ที่ศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครนายก พบว่า การมีแผนการนิเทศที่ชัดเจนและการประเมินผลเป็นรอบระยะเวลา เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ การจัดทำรายงานผลการนิเทศรายบุคคลอย่างเป็นระบบ ยังเป็นแนวทางที่ช่วยสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ และสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลักษณะเด่นของการ

นิเทศในสถานศึกษา คือ การนิเทศแบบกัลยาณมิตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประยูร โพธิ์ศรี (2560) ที่ระบุว่า การนิเทศแบบร่วมมือ เป็นแนวทางที่สร้างความผูกพันระหว่างผู้บริหาร และครู ส่งเสริมให้ครูเปิดใจรับคำแนะนำ และพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สถานศึกษามีการกำหนดเวลานิเทศ มีแบบฟอร์มเอกสารการนิเทศ และมีการเก็บข้อมูล ส่งผลให้เกิดระบบนิเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีย์ สุนทรสุข (2563) ที่เสนอว่า โรงเรียนที่มีการกำหนดโครงสร้าง การนิเทศที่เป็นระบบ มีเครื่องมือสนับสนุนชัดเจน และมีการทำสรุปรายงานผลการนิเทศ จะสามารถยกระดับคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมครูให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องได้ การที่ สถานศึกษานำผลจากการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรในรอบปีถัดไป ซึ่งแนวปฏิบัตินี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรณัฐ ศิริพร (2562) ที่ระบุว่า การประเมินผลการจัดการเรียน การสอนที่มีการใช้ข้อมูลย้อนกลับในเชิงพัฒนาอย่างแท้จริง จะส่งผลต่อความยั่งยืนในการ พัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษา

3. ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ ผลการศึกษาพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ ในระดับมากที่สุด โดยครูผู้สอนนำหลักสูตรไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการ เรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอนได้ พร้อมทั้งปรับใช้ให้สอดคล้องกับความต้องการ ความ สนใจ และบริบทของผู้เรียน สะท้อนถึงความเข้าใจสาระสำคัญของหลักสูตรและตระหนักถึง บทบาทของตนในฐานะผู้นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิโรจน์ วิเศษสินธุ์ และคณะ (2563) ที่พบว่า ครูมีความเข้าใจในสาระสำคัญของหลักสูตรและ สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างยืดหยุ่น ตามบริบทและศักยภาพของผู้เรียน ซึ่ง สนับสนุนแนวคิด Learner-Centered Approach ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการ จัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยส่งเสริมการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและต่อเนื่อง ในส่วนของการสนับสนุนการ ปฏิบัติ หลักสูตรสถานศึกษามีการจัดประชุมชี้แจง การให้คำปรึกษาเชิงวิชาการ และการจัดทำ คู่มือประกอบการใช้หลักสูตร เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในสาระสำคัญและเจตนารมณ์ของ หลักสูตร อันเป็นไปตามผลการศึกษาของ สุภาณี ชำนาญศรี และสุวิมล ตั้งประเสริฐ (2564) ที่ ระบุว่า การอบรมและให้คำปรึกษาครูช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจหลักสูตรอย่างเป็น ระบบและทำให้การถ่ายทอดสู่ชั้นเรียนมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร สถานศึกษา มีการพัฒนาต่อยอดจากการนำหลักสูตรไปใช้ โดยมีการนำผลจากการปฏิบัติจริงกลับมา ปรับปรุงกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและ เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและความเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ นิธินาถ แก้วจันทร์ (2560) ที่เน้นย้ำความสำคัญของการสะท้อนผลและการปรับปรุงหลักสูตร อย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนให้ทันสมัยและตอบสนองต่อความ ต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน

4. ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมากที่สุด โดยมีการวางแผนที่ชัดเจนทั้งในเชิงโครงสร้างการบริหารจัดการและการ

ปฏิบัติงานของบุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดทำหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนตามกรอบนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) สถานศึกษามีการจัดประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางจัดการเรียนรู้และปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แสดงถึงศักยภาพในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายและการบริหารจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูติมา วาปีทะ (2563) ที่ระบุว่า การบริหารหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 ต้องเริ่มต้นจากการสร้างความพร้อมภายในองค์กรอย่างรอบด้าน ทั้งด้านกายภาพและด้านบุคลากร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาอย่างเหมาะสม ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาณี ชำนาญศรี และสุวิมล ตั้งประเสริฐ (2564) ที่ระบุว่าสถานศึกษาที่มีการเตรียมความพร้อมในเชิงวางแผนที่เป็นระบบและการประสานงานระหว่างผู้บริหารและครู จะช่วยส่งเสริมการบริหารหลักสูตรให้มีความต่อเนื่องและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับในการประชุมวางแผนร่วมกันช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และสร้างความเป็นเจ้าของร่วมในกระบวนการบริหารหลักสูตร ในทำนองเดียวกัน งานวิจัยของ นิธินาถ แก้วจันทร์ (2560) พบว่า การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาที่มีการจัดทำแผนงานอย่างละเอียดและการจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การบริหารหลักสูตรสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีหลักฐานรองรับ

5. ด้านการปรับปรุงพัฒนา ผลการศึกษาพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยตระหนักถึงความสำคัญของการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบททางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป แสดงให้เห็นถึงความพร้อมของสถานศึกษาในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง กระบวนการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรในทุกปีการศึกษาอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์จากแหล่งข้อมูลหลากหลาย เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อเสนอแนะจากครูผู้สอน ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา และการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตรของฝ่ายบริหารและหน่วยงานต้นสังกัด โดยมีการเปิดโอกาสให้ครูในทุกกลุ่มสาระมีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็นและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรเดิม ซึ่งส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของหลักสูตร และช่วยเพิ่มความร่วมมือในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งงานวิจัยของ สุภาวดี มณีโชติ (2562) พบว่าสถานศึกษาที่มีการปรับปรุงหลักสูตรโดยอาศัยข้อมูลจากการประเมินภายในและภายนอก พร้อมทั้งมีการมีส่วนร่วมของครู จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้และความสอดคล้องของหลักสูตรกับบริบทของผู้เรียน การบูรณาการทักษะศตวรรษที่ 21 และเทคโนโลยีในการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและมีคุณภาพ งานวิจัยของ ภัฏญารัตน์ วรรณทอง (2563) ระบุว่า การมีระบบติดตามและประเมินผลหลังการปรับปรุงหลักสูตร เช่น การจัดทำรายงาน

วิเคราะห์ผลการใช้หลักสูตร และการสำรวจความพึงพอใจของครูต่อโครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตรใหม่ เป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการสะท้อนข้อมูลกลับมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรในรอบถัดไป ช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรมีความยั่งยืนและสอดคล้องกับเป้าหมายเชิงนโยบายระดับชาติ การดำเนินงานปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรที่เน้นความร่วมมือของครูทุกกลุ่มสาระ และการบูรณาการเนื้อหาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่ทันสมัย ตามที่ สมใจ จันทรัตน์ (2564) ได้เสนอไว้ว่า การบริหารหลักสูตรอย่างมีส่วนร่วมและเปิดกว้างต่อการสะท้อนผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องนั้น เป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนร่องวางอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ หลักสูตรสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพควรประกอบด้วย 5 ด้านสำคัญ ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อม วางแผนอย่างเป็นระบบ สร้างความเข้าใจแก่บุคลากร และจัดเตรียมทรัพยากรครบถ้วน ด้านการจัดทำหลักสูตร เปิดโอกาสให้คณะกรรมการหลักสูตรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมวิเคราะห์ความต้องการ ด้านการนำสู่การปฏิบัติ ดำเนินงานตามโครงสร้างหลักสูตร ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน และจัดสรรสื่ออุปกรณ์ และเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ใช้ระบบประเมินที่หลากหลายและชัดเจน ด้านการปรับปรุงและพัฒนา ใช้ข้อมูลและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง ทบทวนและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและสังคม เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ ดังนี้ 1.ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรระหว่างโรงเรียนที่มีบริบทต่างกัน เช่น โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ หรือโรงเรียนในเขตเมืองกับชนบท เพื่อค้นหาปัจจัยความสำเร็จที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาได้ 2.ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารหลักสูตรกับผลลัพธ์ทางการศึกษาของผู้เรียน เช่น ความสามารถด้านวิชาการ ทักษะในศตวรรษที่ 21 และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อยืนยันประสิทธิผลของกระบวนการบริหารหลักสูตร 3.ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้เข้าใจรูปแบบ กลไก และปัจจัยที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของครู ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร 4.ควรมีการวิจัยและพัฒนาแบบการบริหารหลักสูตรที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียนโดยเฉพาะในโรงเรียนที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรหรือขนาดเล็ก เพื่อให้ได้แนวทางการบริหารที่สามารถนำไปปรับใช้ได้กับสภาพจริง 5.ควรมีการศึกษาการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลและทักษะในศตวรรษที่ 21 ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตร

สถานศึกษามีความทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสามารถเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนในการดำรงชีวิตในโลกอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559). หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร (พิมพ์ครั้งที่ 9). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุดิมา วาปีทะ. (2563). การดำเนินงานการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนคาทอลิก สังฆมณฑลอุบลราชธานี. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- น้ำอ้อย สุขเสนา. (2560). การศึกษาการบริหารหลักสูตรและการใช้หลักสูตรโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สมุทรปราการ. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- รัตนา คำเพชรดี. (2559). การประเมินผลหลักสูตรและการพัฒนาการเรียนรู้. วารสารวิชาการการศึกษาและพัฒนา, 6(3), 35–44.
- วสุ อังศุเกียรติถาวร. (2561). การศึกษาการบริหารหลักสูตรรายวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. ใน วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ.
- เสาวนีย์ นวลน้อย. (2559). การบริหารหลักสูตรในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และ เขต 2 ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา, และคณะ. (2560). การพัฒนาหลักสูตร. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.